

PEP VALSALOBRE

L'Acadèmia al Setcents: una crònica de la lectura de la tesi doctoral de Mireia Campabadal

Sota la mirada benefactora de Ferran VI amb els estatuts de la Reial Acadèmia de Bones Lletres a la mà, i amb els armaris de l'Arxiu de l'Acadèmia, sàviament «saquejats» per la doctoranda, que observaven també, entre afligits i alleujats, des del fons de la sala d'actes, el dijous 27 de gener de 2005 es va celebrar la lectura pública de la tesi doctoral de Mireia Campabadal. Era obligat que l'acte s'esdevingués en aquell lloc atès que la tesi està dedicada íntegrament a la història de la institució. Sota el títol *La Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona en el segle XVIII: l'interès per la història, la llengua i la literatura catalanes*,* Campabadal ha «assajat de fer una síntesi de l'activitat acadèmica durant el seu primer segle d'existència a través del clima d'interès per la cultura catalana en tots els seus aspectes», per dir-ho amb les seves paraules mateixes, exactíssimes. La directora de la tesi era la Dra. Eulàlia Duran, membre de l'Acadèmia. El tribunal estava presidit per Albert Rossich, Josep Moran actuava com a secretari, i Mila Segarra, Agustí Alcoberro i August Bover com a vocals. A la veritat, un bell conjunt de professors i investigadors, d'autoritat i prestigi en les seves diverses especialitats, vinculades d'una manera o altra al treball que s'hi presentava. Hi havia, a més, un públic nombrós i atent que ja voldrien per a elles la major part de les lectures de tesis que es fan en aquest país.

* En el moment de redactar aquesta crònica, en premsa: Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, 2006.

Mireia Campabadal va encetar l'acte fent la presentació del seu treball, exposant els objectius que havia perseguit, l'estructura en què havia disposat la seva recerca i altres qüestions generals. Després va posar èmfasi especial en alguns aspectes més concrets que li interessava de remarcar, com la llengua de la corporació, la descripció de diversos projectes acadèmics que es van congriar en la institució de l'època (diccionari, ortografia i gramàtica, apologies de la llengua catalanes), l'activitat poètica dels acadèmics i el projecte de fer una col·lecció de poesies catalanes a principis del Vuitcents. Va continuar la seva intervenció fent una reflexió sobre la incidència de l'Il·luminisme en les activitats de la corporació i reivindicant la voluntat educativa que guiava els projectes acadèmics, en part per suplir la manca d'universitat a la ciutat. La doctoranda va remarcar com les actuacions corporatives tenien com a horitzó palesar l'especificitat cultural pròpia, catalana, dins de la monarquia. Campabadal va cloure el parlament fent referència als apartats de la tesi on aplega dissertacions i poesies catalanes inèdites, sense oblidar la necessària intervenció que ha hagut de dur a terme prèviament en el desordre i problemàtiques diverses dels materials de l'Arxiu acadèmic per tal de reeixir en la recerca. En tot cas, aquest cronista accidental aprofita l'avinentesa per agrair-li una tasca que serà de gran profit per a tots aquells que se les hagin d'haver amb la paperassa acadèmica a partir d'ara; alhora, plany els qui —com el mateix cronista— han treballat en el passat amb aquells materials. Dit això, Campabadal va procedir a la ronda d'agraïments de rigor.

A continuació, els membres del tribunal van fer ús de la paraula. Segarra va aprofitar per reclamar la necessària continuïtat de la línia de recerca encetada per Campabadal, ara per al Vuitcents, a banda de cridar l'atenció sobre diversos aspectes sociolingüístics de la corporació setcentista. Alcoberro va destacar la contribució del treball de Campabadal al coneixement de la cultura de l'època i va col·locar l'aportació acadèmica setcentista en paral·lel a la història general de la cultura catalana de l'època, alhora que li semblava veure la corporació com una continuïtat, com un enllaç entre barroc i Renaixença, fins i tot com una mena de prefiguració d'aquesta darrera, en la línia d'antigues afirmacions fetes per Miquel Batllori i Ernest Lluch. Moran, reprenent el fil de Segarra, va incidir també en els usos lingüístics dels acadèmics setcentistes i va alludir a l'educació dels membres de la corporació i les seves distintes expressions, així com va fer esment de la qüestió més general

de la incidència de la Il·lustració al país. Bover, per la seva banda, va insistir en les bondats de la tesi, refermant l'apreciació general dels altres components del tribunal. Finalment, Rossich, afegint-se a aquesta darrera consideració, va expressar alguna reticència sobre la visió historiogràfica tradicional que veu l'Acadèmia com a recer de la llengua catalana, alhora que aportava altres textos que reforçaven certes apreciacions del treball de Campabadal; va cloure la seva intervenció fent al·lusió a la concepció de l'època sobre la identitat entre català i provençal, i que és una constant en molts dels treballs filològics de l'Acadèmia.

La doctoranda va respondre àmpliament i rigorosa a les observacions i preguntes fetes pels membres del tribunal i, després del període preceptiu de «conclau» del tribunal, li va ser atorgada la màxima qualificació: apte cum laude.

Aquest cronista —coneixedor superficial d'algun aspecte de l'Acadèmia setcentista— va poder gaudir plenament de la sessió amb una atenció especial, ja que n'havia estat nomenat president suplent, per la qual cosa aprofita l'avitentesa per agrair a la directora de la tesi la deferència i l'honor. Tampoc no vol que resti sense dir com un treball com aquest, ambiciós i rigorós, contribueix a la normalització progressiva dels estudis d'història literària i cultural del nostre país a través del coneixement d'una de les institucions clau del Setcents català. En qualsevol altre indret europeu «normal» quant a la recerca en la cultura pròpia, Mireia Campabadal hauria fet la investigació sobre bases sòlides de material d'arxiu perfectament inventariat i amb els textos acadèmics rigorosament editats de fa dècades. En canvi, al nostre país ha hagut de fer ella mateixa una feina que hauria d'haver estat feta de decennis. Tot això que li hem d'agrair, d'afegit.